

у цивільних справах здійснюється у формі гонорару на підставі договору між однією зі сторін або сторонами та об'єднанням медіаторів. Таким чином, це положення зобов'язує медіатора належати до об'єднань, обмежуючи його право здійснювати свою діяльність самостійно.

Запровадження на законодавчому рівні інституту медіації є схвальною ініціативою. Маючи сильний потенціал, медіація здатна вирішити певні проблеми, що виникають в цивільному процесі. Для досягнення ефективної реалізації медіації на практиці треба надати відповідні роз'яснення до проблемних питань з подальшим їх закріпленням у нормативних актах щодо регламентації процедури укладення угоди за допомогою медіатора. Медіація спрямована на гуманізацію правосуддя та дотримання прав і законних інтересів учасників цивільного процесу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Передумови впровадження медіації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrmediation.com.ua/files//Kildyushkina.pdf>
2. Про медіацію : Проект Закону № 7481 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF5RT00I.html
3. Про деякі аспекти медіації в цивільних і господарських спорах : Директива Європарламенту від 21 травня 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ukrmediation.com.ua/files/Briefing_mediation_UKR.doc

Кольцова Яна Анатоліївна

*студентка 2-го курсу соціально-правового факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник – к.ю.н., асистент Швидка В.Г.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПШКИ ТА ПІКЛУВАННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвиток України як незалежної правової держави, включаючи її ринкову економіку, став досить суворим та критичним явищем для великої кількості жителів нашої країни, охоплюючи такі категорії людей, як дорослі та діти. Звідси, значна частина населення не змогла пристосуватись до явних умов безробіття і тому вимушена була виїхати за кордон на заробітки, багато хто з них у зв'язку з стрімким падінням рівня життя стали

наркозалежними, алкозалежними або потрапили до місця позбавлення волі, а їх діти лишилися без батьківського піклування, турботи та догляду. Отже, постає гостра необхідність удосконалити, оновити та покращити діяльність у сфері опіки та піклування для того, щоб в подальшому допомогти таким незахищеним, потребуючим серйозної допомоги, особам. Це все ті значущі та важливі проблеми та задачі, які зобов'язана вирішити наша держава, звичайно, у взаємодії разом із самим суспільством. Ще, актуальність даної проблематики досить сильно посилилась у зв'язку з приєднанням України до ряду міжнародно-правових актів, зокрема, таких як декларація, конвенція, хартія Європейських міжнародних організацій, які включають в себе ряд питань з прав людини, це все спонукає нашу країну до того, щоб збільшувати соціальний захист фізичних осіб, розвивати правове регулювання захисту таких категорій осіб згідно міжнародним стандартам.

Таким чином, предметом даного дослідження виступає, власне, правове регулювання опіки та піклування відповідно до законодавства України. Метою ж роботи є визначення сутності й ролі інституту опіки та піклування; розкриття проблем та недоліків законодавства у сфері регулювання опіки та піклування; формування пропозицій стосовно вдосконалення та поліпшення чинного законодавства України.

Опіка та піклування становлять собою інститут приватного права, напрям якого встановлений на забезпечення особистих немайнових і майнових прав та інтересів певних категорій осіб – малолітніх та неповнолітніх, повнолітніх осіб, що за власним станом здоров'я чи з інших причин не можуть самостійно (повністю або частково) реалізовувати свої права і виконувати обов'язки [1, с. 66]. Законодавством встановлено різні форми державної турботи про дітей, які залишились без батьківського піклування. Такими є – опіка та піклування; влаштування дітей на виховання в родини, у дитячі будинки сімейного типу з метою повного державного утримання, школи-інтернати,; усиновлення. Основною ціллю діяльності всіх зазначених закладів являється формування їхнім вихованцям необхідних умов для глибинного і злагодженого розвитку, підготовки до самостійного життя та праці. Проте у стосунках опіки дитині, формуються умови, які являються найбільш приближеними до життя в сім'ї і тим самим гарантується відповідний догляд й та її виховання [2, с. 132].

Нині, правове регулювання опіки та піклування гарантують Конституція України, 2 кодекси України, 5 спеціальних законів, 8 міжнародних нормативно-правових актів, 5 спеціальних законів, 3 постанови Кабінету Міністрів України та ряд методичних рекомендацій та відомчих нормативно-правових. Проблемним являється питання розмежування нормативних положень Цивільного кодексу України та Сімейного кодексу України стосовно опіки та піклування над дітьми,

враховуючи, що інститут опіки та піклування є комплексним інститутом, що вирішує спеціальні завдання та підлеглий відповідним принципам. Оскільки виробленню досконалої системи нормативно-правових актів регулювання відносин з опіки та піклування заважає маса причин, серед яких виступають такі як, відсутність спеціального закону, що регулював би відносини з опіки та піклування не лише стосовно дітей-сиріт, але й осіб, які за власним станом здоров'я не можуть самостійно здійснювати свої права і виконувати обов'язки; відсутність нормативно-правового акта щодо оплати послуг опікунів і піклувальників, передбаченого у ст. 73 ЦК України; наявність суперечностей між ЦК України та СК України в регулюванні відносин з опіки та піклування та багато інших, наукова новизна отриманих результатів покликана спонукати необхідному прийняттю Закону України «Про опіку та піклування», предметом регулювання якого мають стати відносини у сфері встановлення, здійснення і припинення опіки та піклування над недієздатними й обмеженими в цивільній дієздатності фізичними особами, а також над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування; потребі винесення органом опіки та піклування окремих рішень щодо припинення опіки над особою і встановлення піклування, зважаючи на те, що обсяг прав та обов'язків опікуна та піклувальника є різним.

Висновок: узагальнивши проблематику правового регулювання законодавства України та шляхів її вирішення, варто зазначити, що наведені вище проблеми не є вичерпними. Чинні нормативно-правові акти містять прогалини, колізії, різняться суперечністю, що і наслідком зловживання майнового та іншого характеру стосовно осіб, які мають необхідність у встановленні опіки та піклування, численні судові спори, складнощі у правозастосуванні в нотаріальній, адміністративно-правовій практиці. Тому подальше вдосконалення законодавства України в сфері опіки та піклування стане важливим та необхідним кроком забезпечення гідної життєдіяльності неповноправним суспільним верствам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аблятипова Н.А. Опіка та піклування за римським правом / Н.А. Аблятипова // Актуальні проблеми держави і права. –2004. – Вип. 23. – С. 158-163.
2. Галунов М.І. Проблемні аспекти правового регулювання опіки та піклування дітей в Україні / Галунов М.І., В.В. Галунова // Право і суспільство. – 2010. – № 6. – С. 86-91.